

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

ONDERWERP	Ontheffing Soortenbescherming	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
DATUM	20 juli 2023	VAN	Servicebureau
ZAAKNUMMER	Z2022-00000640	TELEFOON	030 258 91 11
BRIEFNUMMER	D2022-00003765	E-MAIL	servicebureau@provincie-utrecht.nl
UW REFERENTIE	-		
ONTVANGSTSDATUM	11 oktober 2022		
BIJLAGE	1. Voorschriften 2. Voorgeschreven maatregelen 3. Locatie plangebied 4. Locaties aangetroffen verblijfplaatsen		

BügelHajema Adviseurs B.V. heeft namens Stichting Openbaar Onderwijs Houten een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten op de locatie Eggeveld 4-6 in Houten en heeft zaaknummer Z2022-00000640.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren, het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis.

We verlenen de ontheffing voor de periode van verzenddatum van dit besluit tot en met 15 juli 2028.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op sloop van een basisschool met gymzaal en de nieuwbouw van een kindcentrum met gymzaal op de vrijgekomen locatie. De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 3 van deze beschikking.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 15 juli 2023 tot en met 15 juli 2028.

2.2 Gevolgde procedure

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 21 december 2022, op 24 januari 2023, op 21 april 2023 en op 11 mei 2023 heeft u de aanvraag aangevuld.

2.3 Toetsingskader

De laatvlieger en de gewone dwergvleermuis zijn beschermd op grond van artikel 3.5, van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- b. er is een geldig wettelijk belang (belangenafweging);
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Locatie

“Op de locatie kan de gedateerde bebouwing aan de rand van een park worden gesloopt ten behoeve van een nieuwe aantrekkelijke combinatie tussen bebouwing met natuurlijke materialen, bestrating en groene omzoming. [...] De realisatie van het nieuwe schoolgebouw en gymzaal binnen de bebouwde kom van Houten voorziet in efficiënt ruimtegebruik en is in lijn met de ladder voor duurzame verstedelijking. Op deze wijze kan de behoefte binnen bestaand bebouwd gebied worden opgelost en hoeft niet hierbuiten een nieuwe schoollocatie te worden gerealiseerd. Het ontwikkelen van een basisschool en gymzaal op een onbebouwde locatie heeft in veel gevallen een groter negatief effect op al dan niet beschermde natuurwaarden wat niet wenselijk is. Een andere optie is om de samengevoegde school en gymzaal op de andere schoollocatie op de Beverakker te realiseren. De schoollocatie op de Beverakker is echter veel kleiner en deze biedt niet voldoende ruimte voor een

schoolgebouw wat plaats biedt aan de leerlingen van beide locaties en een nieuwe gymzaal. Door het ontbreken van voldoende ruimte is deze locatie geen geschikt alternatief.”

Werkwijze en planning

Bij renovatie van het huidige schoolgebouw kan niet voldoende ruimte voor de leerlingen van de beide locaties worden gerealiseerd. Het huidige gebouw is daarnaast constructief complex en hierdoor niet geschikt om te vergroten. De geplande nieuwbouw heeft bovendien een lager energieverbruik dan bereikt kan worden met renovatie en uitbouw van het huidige gebouw. Hierdoor is renovatie en uitbouw geen redelijk alternatief.

Alle bekende verblijfplaatsen en andere invliegopeningen worden in de minst kwetsbare periode op geschikte wijze ontoegankelijk gemaakt na het verstrijken van de gewenningsperiode voor de alternatieve verblijfplaatsen. Een ecooloog begeleidt het ontoegankelijk maken en controleert voor aanvang van de sloop of het gebouw nog door vleermuizen gebruikt wordt.

Inrichting

Laatvlieger

Om de sloop en nieuwbouw van de school te overbruggen, is er een voor de zomer- en paarperiode geschikte maatwerkconstructie geplaatst op het dak van de berging van de gymzaal. Deze berging blijft behouden, waardoor deze kast na de bouw van de nieuwe school behouden blijft.

In de nieuwbouw worden twee voor de zomer- en paarperiode geschikte permanente maatwerkvoorzieningen gerealiseerd. Als winterverblijfplaats zijn deze maatwerkvoorzieningen echter niet geschikt, daarom wordt de maatwerkconstructie op de berging verbonden met een spouw. De drie maatwerkvoorzieningen worden gerealiseerd en gemonitord door vleermuisdeskundigen en één van de maatwerkvoorzieningen is geschikt als winterverblijfplaats, waardoor er geen beter alternatief is om de huidige verblijfplaatsen van de laatvlieger te compenseren.

Gewone dwergvleermuis

Er zijn tijdig voldoende vleermuiskasten en paalkasten geplaatst op geschikte locaties.

In de nieuwbouw worden op geschikte locaties permanente verblijfplaatsen gerealiseerd door middel van de plaatsing van twee maatwerkvoorzieningen. De tijdelijke voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis voldoen aan de eisen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en de maatwerkvoorzieningen worden gerealiseerd en gemonitord door vleermuisdeskundige, waardoor er geen beter alternatief is om de huidige verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis te compenseren.

Conclusie alternatievenafweging

Er is geen andere locatie of een redelijke alternatieve planning of werkwijze mogelijk. De alternatieve verblijfplaats voor laatvlieger ter overbrugging van de sloop blijft behouden en er worden geschikte permanente voorzieningen voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis gerealiseerd. Daarmee heeft u aangegeven dat er geen redelijke alternatieven zijn waarbij er een minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt en de doelstellingen van het project worden bereikt. De alternatievenafweging is voldoende onderbouwd. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3 van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In de aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd.

In het belang van de openbare veiligheid en volksgezondheid

Aangegeven belang

In het activiteitenplan van 11 mei 2023 heeft u aangegeven dat er twee bijna energie-neutrale gebouwen, namelijk een kindcentrum met sporthal, worden gerealiseerd op de locatie van het huidige gedateerde schoolgebouw met gymzaal.

Beoordeling van het aangegeven belang

Uit uw onderbouwing en de energie rapportages van Raadgevend Technische Bureau Huisman & Van Muijen blijkt dat de energielabels van het nieuw te bouwen kindcentrum A++++ en van de nieuwe gymzaal A+++ zou worden, waarbij voor respectievelijk 40% en 30% gebruik gemaakt zou gaan worden van hernieuwbare energie. Bij de geplande vervanging van het huidige gedateerde schoolgebouw met gymzaal en de bouw van de nieuwe bijna energie neutrale kindcentrum met gymzaal zal daarom een grote hoeveelheid fossiele energie bespaard worden.

Verduurzaming door sloop en nieuwbouw

In het Klimaatverdrag van Parijs hebben 195 landen afgesproken in 2050 de stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur beperkt te hebben tot ruim onder 2 graden Celsius, en zo mogelijk 1,5 graden Celsius. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord van 2013 en in het Klimaatakkoord van 2019. Vanaf 1 januari 2021 moeten de vergunningaanvragen voor alle nieuwbouw voldoen aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG).

Het doel van het nationale Klimaatakkoord is in Nederland 49% minder broeikasgassen uit te stoten in 2030 in vergelijking met 1990. Om dit doel te bereiken, hebben bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden in het nationale Klimaatakkoord maatregelen en afspraken vastgelegd. Om deze doelstelling te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie of sloop en nieuwbouw van gebouwen nodig.

De sloop van gebouwen met een hoog energiegebruik en de nieuwbouw van bijna energie neutrale gebouwen zorgen voor een vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen. Dit leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. De sloop en nieuwbouw van de basisschool is daarom in het belang van de volksgezondheid.

Door klimaatverandering is niet alleen de volksgezondheid, maar ook de openbare veiligheid in het geding. In de "Nationale Veiligheid Strategie" van 2019 wordt klimaatverandering, in combinatie met de (versnelde) zeespiegelstijging, aangemerkt als een risico voor de samenleving. In Nederland vergroot klimaatverandering bijvoorbeeld het risico op overstromingen (vanuit zee en/of vanuit een rivier). In de "Rijksbrede Risicoanalyse

Nationale Veiligheid” van het Analistennetwerk Nationale Veiligheid (2022) wordt beschreven dat klimaatverandering verschillende nationale dreigingen versterkt. Door klimaatverandering wordt de kans op weersextremen groter. Dit is bijvoorbeeld extreme neerslag, extreme hitte en extreme droogte. Dit zijn op zich al bedreigingen voor de nationale veiligheid, maar de extremen kunnen ook leiden tot verstoringen in de vitale infrastructuur, zoals de drinkwater-, elektriciteits- en telecomvoorzieningen. Verduurzaming heeft als doel de klimaatverandering te beperken. Daarom is verduurzaming ook in het belang van de openbare veiligheid.

Conclusie belangenafweging

Door de verduurzaming van de school verbetert de luchtkwaliteit en wordt een bijdrage geleverd aan het beperken van klimaatverandering. Daarom is voldoende onderbouwd dat de ruimtelijke ingreep nodig is voor de openbare veiligheid en de volksgezondheid. Dit betekent dat het wettelijk erkend belang van de ruimtelijke ingreep aangetoond is. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming

c) Ecologische beoordeling

Uitgevoerd onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht of laten onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde soorten. U heeft ook onderzocht of laten onderzoeken welk effect de ruimtelijke ingreep heeft op de aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht hebben we ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologisch onderzoek.

Onderzoekresultaten: aanwezige beschermde soorten

- **Laatvlieger**

De laatvlieger is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn twee zomer-, paar- en individuele winterverblijfplaatsen vastgesteld. De invliegopeningen bevinden zich in de zuidgevels van twee gebouwen met een zadeldak. Eén invliegopening bevindt zich onder een loodslab en de andere invliegopening bevindt zich onder een nokpan. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kan een individueel winterverblijfplaats niet uitgesloten worden.

- **Gewone dwergvleermuis**

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn drie zomerverblijfplaatsen vastgesteld. De invliegopeningen bevinden zich op onder de dakrand en in een open stootvoeg van de zuidgevel van de gymzaal. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kan een individueel winterverblijfplaats niet uitgesloten worden.

Staat van instandhouding

- **Laatvlieger**

Landelijk

De laatvlieger is een algemene vleermuissoort die vrijwel overal in Nederland wordt aangetroffen (verspreidingsatlas, 2023). Er is geen wetenschappelijk goed onderbouwde schatting van de populatiegrootte van de laatvlieger. Op basis van onvolledige gegevens wordt uitgegaan van een populatiegrootte van 10.000 – 40.000 dieren (Factsheets voor 25 soorten, 2018). De laatvlieger heeft een matig negatieve populatieontwikkeling met een afname van 5% (\pm 1%) per jaar over de periode 2015-2020 (Telganger, Zoogdierverseniging, 2021). Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. De jachtgebieden liggen in een

straal van één tot vijf kilometer rondom de kolonie. De soort kan zich incidenteel tot 45 kilometer afstand verplaatsen (Zoogdiervereniging, 2022). De laatvlieger staat op de Rode Lijst als kwetsbaar (Rode Lijst, 2020). De Zoogdiervereniging beoordeelt de staat van instandhouding als matig ongunstig, met de laatste update van 2018 (Zoogdiervereniging, 2018).

Regionaal en lokaal

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFFF) kan een indicatie geven van de verspreiding van een soort in een gebied. In de afgelopen vijf jaar zijn in en rondom de bebouwde kom van Houten slechts twee overvliegende laatvliegers ingevoerd (NDFFF). Doordat de soort zich meer incidenteel over grotere afstanden tot 45 kilometer kan verplaatsen, zullen de laatvliegers van Houten ook uitwisseling hebben met verblijfplaatsen in nabijgelegen plaatsen. In een straal van vijf kilometer rondom het plangebied zijn de afgelopen vijf jaar 109 waarnemingen van laatvlieger ingevoerd, waarvan het merendeel in de bebouwde kom van Utrecht (NDFFF). De meeste van deze waarnemingen betroffen individuele, overvliegende exemplaren. De waarnemingen zijn redelijk evenredig verspreid over de afgelopen vijf jaar. Bij gebrek aan exacte gegevens over de lokale stand van instandhouding, is het op basis van de wel aanwezige informatie niet uitgesloten dat de lokale staat van instandhouding matig ongunstig is.

- **Gewone dwergvleermuis**

Landelijk

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland (Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12, versie 1.0 - 2017). De populatieomvang van de gewone dwergvleermuis wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Vleermuizen, Limpens en Thissen, 2014. In Wot-rapport 124, 2014). Over de periode 2015-2020 lijkt er een matige toename te zijn in het aantal waarnemingen van gewone dwergvleermuis. De populatietrend wordt geschat op een toename van ongeveer 3% (Netwerk Ecologische Monitoring 2021 in Telganger November 2021). Bijna de gehele oppervlakte van Nederland kan gezien worden als verspreidingsgebied voor de gewone dwergvleermuis (Gewone dwergvleermuis. Verspreidingsatlas.nl, 2022). De gewone dwergvleermuis is voor zijn leefgebied afhankelijk van gebouwen met invliegopeningen (open spouwmuren) en van voldoende voedselaanbod. In de periode 2008-2018 is het aantal van deze gebouwen min of meer gelijk gebleven door Logemann et al. (Factsheets voor 25 soorten, 2018). Isolatiwerkzaamheden zorgen voor een verbetering van de energieprestaties van gebouwen, maar ook voor een aantasting van de verblijfplaatsen en daarmee het leefgebied van de gewone dwergvleermuis. De landelijke staat van instandhouding wordt door Logemann et al. momenteel beoordeeld als ongunstig - ontoereikend, maar gunstig als genoeg mitigerende maatregelen genomen worden (Factsheets voor 25 soorten, 2018). De Zoogdiervereniging beoordeelt de staat van instandhouding als onbekend, met de laatste update van 2018 (Gewone dwergvleermuis. Zoogdiervereniging.nl, 2018).

Regionaal en lokaal

De lokale en regionale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is niet bekend. De gewone dwergvleermuis overwintert meestal binnen 25 kilometer van de zomerverblijfplaatsen. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van twee tot vijf kilometer van de verblijfplaats (Zoogdiervereniging, 2022). Binnen een straal van vijf kilometer rondom het plangebied zijn in de afgelopen vijf jaar 5806 waarnemingen van gewone dwergvleermuis ingevoerd in de NDFFF (december 2022). Hiervan is veruit het merendeel van de waarnemingen gedaan in de stad Utrecht. De waarnemingen zijn relatief gelijkmatig verspreid over de afgelopen vijf jaar, met een gemiddelde van 1155 waarnemingen per jaar.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soorten

De werkzaamheden zullen twee zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van de laatvlieger en drie zomer- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernielen. Door de werkzaamheden worden de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

- **Laatvlieger**

De staat van instandhouding van de laatvlieger is matig ongunstig. De twee individuele verblijfplaatsen van de laatvlieger die door de beoogde werkzaamheden vernield worden, worden gemitigeerd en gecompenseerd waardoor de lokale staat van instandhouding van de soort gewaarborgd is. Doordat het verdwijnen van de twee individuele verblijfplaatsen geen effect heeft op de staat van instandhouding op lokaal niveau is effect op de landelijk staat van instandhouding uitgesloten.

- **Gewone dwergvleermuis**

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is ongunstig/onbekend. De drie individuele zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis die door de beoogde werkzaamheden verdwijnen, worden gemitigeerd en gecompenseerd waardoor de lokale staat van instandhouding van de soort gewaarborgd is. Doordat het verdwijnen van de drie individuele verblijfplaatsen geen effect heeft op de staat van instandhouding op lokaal niveau is effect op de landelijk staat van instandhouding uitgesloten.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en/of compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken.

We hebben (een deel van) de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen goedgekeurd. Deze staan in bijlage 2 van deze beschikking. In bijlage 1 van deze beschikking vindt u de (extra) mitigerende en/of compenserende maatregelen die noodzakelijk zijn om de negatieve effecten van de werkzaamheden te verzachten. Hieronder zijn de extra voorgeschreven compenserende maatregelen en de maatregelen waarbij wij maatwerk toegepast hebben, beschreven.

Laatvlieger

Om de sloop en nieuwbouw van de school te overbruggen, is een voor de zomer- en paarperiode geschikte maatwerkconstructie geplaatst op het dak van de berging van de gymzaal (zie bijlage 2 van deze beschikking). Deze berging blijft bij de sloop en nieuwbouw van de school en sportzaal behouden en blijft hierna in gebruik als bergruimte. De kast kan hierdoor zowel tijdens als na de bouwwerkzaamheden gebruikt blijven worden door vleermuizen. De huidige verblijfplaatsen zijn in gebruik als zomer-, paar- en individueel winterverblijfplaats. Zowel de maatwerkconstructie op de berging als de maatwerkvoorzieningen in de torens zijn voldoende geïsoleerd om goed te functioneren als zomer- en paarverblijfplaats ook tijdens warme dagen. Als winterverblijfplaats zijn deze maatwerkvoorzieningen echter niet geschikt, daarom moet de maatwerkconstructie op de berging verbonden worden met een spouw. Bijvoorbeeld door een koof van kalkzandsteen (of een ander bouw materiaal van 'steen') te realiseren ter grootte van de kast (2x2xhoogte van het berghok), zodat de laatvlieger in deze spouw kan wegkruipen bij lage temperaturen.

De maatwerkconstructie op de berging heeft twee aanliegzijdes. De spouw van deze kast is toegankelijk via de twee nokken op deze aanliegzijdes, waarbij de laatvlieger via de dakrand in de spouw kan kruipen. Ook zijn er op deze twee aanliegzijdes steenstrips met open stootvoegen hoog op de kast geplaatst, zodat de laatvlieger via deze open stootvoegen kan uitvliegen.

Gewone dwergvleermuis

Binnen een straal van 200 m van het plangebied konden niet alle kasten aan de bebouwing worden opgehangen. Daarom is één kast op circa 270 m van het plangebied opgehangen en zijn er ter compensatie van de andere verblijfplaatsen twee paalkasten in het park geplaatst. Door de plaatsing van de paalkasten en omdat de overige kasten wel binnen 200 meter van het plangebied zijn geplaatst, gaan wij in dit geval akkoord met de plaatsing van één vleermuiskast op 270 meter van de huidige verblijfplaatsen.

Laatvlieger en gewone dwergvleermuis

In de twee torens van de nieuwbouw worden permanente maatwerkvoorzieningen gerealiseerd die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats voor laatvlieger en gewone dwergvleermuis (zie bijlage 2 van deze beschikking). De binnenwanden van deze voorzieningen worden ruw gemaakt, zodat de vleermuizen door de kast kunnen kruipen.

Monitoring

Omdat er maatwerkvoorzieningen worden gerealiseerd voor laatvlieger en gewone dwergvleermuis moet de effectiviteit van de compensatie worden gemonitord. Hierover hebben wij aanvullende voorschriften opgenomen. Deze staan in bijlage 1 van deze beschikking.

Conclusie ecologische beoordeling

Het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden zorgen ervoor dat er geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

2.5 Conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

U heeft voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Daarom verlenen we u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding van dit besluit en verzending van deze beschikking

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat het aan u verzonden is.

De mededeling van dit besluit verschijnt binnen twee werkdagen na verzending ook op www.officielebekendmakingen.nl.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk.

We verzenden deze beschikking aan de aanvrager van de ontheffing en een afschrift van de beschikking aan:

- BügelHajema adviseurs;
- Stichting Openbaar Onderwijs Houten;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht;
- Gemeente houten.

3.2 Bezwaar indienen

Belanghebbenden kunnen bij Gedeputeerde Staten van Utrecht bezwaar indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking.

De datum van ontvangst van het ondertekende bezwaarschrift bepaalt of het binnen deze termijn van zes weken valt. We raden u daarom aan zo snel mogelijk het bezwaarschrift in te dienen.

U kunt op de volgende manieren een bezwaarschrift indienen:

- Via het digitale formulier met DigiD- of eHerkenning-ondertekening of via de printversie van dit formulier. U vindt dit formulier op www.provincie-utrecht.nl (zoekterm "Bezwaar tegen beslissing provincie").
- Via een zelfgeschreven bezwaarschrift

Maakt u geen gebruik van het digitale formulier met DigiD- of eHerkenning-ondertekening, maar van de printversie van het formulier of van een zelfgeschreven bezwaarschrift? Onderteken deze dan met een "natte handtekening" en stuur het inclusief eventuele bijlagen per post naar:

Provincie Utrecht
t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

Let op: het indienen van een bezwaarschrift stelt de inwerkingtreding van het besluit niet uit. Vindt u het belangrijk dat een rechter met spoed kijkt naar de werking van het besluit, voordat Gedeputeerde Staten van Utrecht een beslissing nemen op uw bezwaarschrift? Dan heeft u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank.

Een voorlopige voorziening is een apart proces, naast de bezwaarprocedure. Het is een speciale maatregel zolang het bezwaar nog in behandeling is. De voorzieningenrechter kijkt in dat geval of er een spoedeisend belang is en komt met een uitspraak of de werkzaamheden op basis van het besluit wel of niet mogen starten of doorgaan.

U moet op het moment dat u een voorlopige voorziening aanvraagt al wel een bezwaarschrift ingediend hebben.

Het verzoek om een voorlopige voorziening stuurt u naar:
Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Sector bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

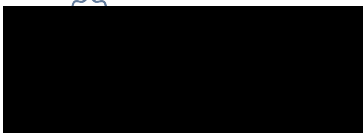
3.3 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen. We raden u dan ook aan om hierover zo snel mogelijk contact op te nemen met de gemeente waarin het plangebied ligt. Heeft u vanuit het bestemmingsplan/omgevingsplan of de Algemene plaatselijke verordening toestemming nodig voor de ruimtelijke ingreep? Dan kunt u pas beginnen met het uitvoeren van de werkzaamheden als u alle toestemmingen ontvangen heeft. Neem voor meer informatie hierover contact op met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan deze beschikking). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,
b.a.

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

1.1 Algemeen

1. We verlenen de ontheffing alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders aangegeven is.
3. Worden er bij de uitvoering van de werkzaamheden andere beschermde soorten aangetroffen? Of zijn er andere verboden handelingen noodzakelijk? Dan moet de ontheffinghouder direct contact opnemen met het servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht).
4. Deze ontheffing kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

1.2 Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol moet daarnaast de volgende aspecten bevatten:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidend ecooloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog begeleid zijn/worden;
 - f. De manier waarop omgegaan is/wordt met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder moet minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten het meldingsformulier 'Start werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol bijvoegen.

1.3 Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en de in deze bijlage genoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing verleend is. We sluiten voor de deskundigheidseisen aan bij de eisen die de RVO hieraan stelt. De ecologisch deskundige moet in ieder geval aanwezig zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek getoond worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden. In het logboek worden de gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals het goedkeuren/vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten geregistreerd van de uitgevoerde handelingen die omschreven zijn in de voorschriften bij dit besluit (bijlage 1 van deze beschikking).

10. De voorgeschreven mitigerende en/of compenserende maatregelen in bijlage 2 van deze beschikking moeten opgevolgd worden.
11. Bij uitvoering van het project mogen tijdens de aanlegfase geen bouwlampen worden ingezet die leiden tot lichtuitstraling op de bomenrijen ten oosten en westen van het projectgebied en op de maatwerkconstructie op de berging. Ook in de gebruiksfase moet geen verlichting worden geplaatst die zorgt voor lichtuitstraling op deze bomenrijen en op de maatwerkvoorzieningen.
12. Het ongeschikt maken van het plangebied voor vleermuizen moet plaatsvinden in de periode tussen 15 augustus en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei.
13. Het controleren van de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen mag pas gedaan worden na vier aaneengesloten nachten, waarbij ten minste twee dagen bij zonsondergang een temperatuur van minimaal 12 graden is bereikt in combinatie met gunstige weersomstandigheden (geen regen en geen harde wind). Deze controle dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige en bij dezelfde gunstige weersomstandigheden.
14. Als tijdens de werkzaamheden onverhoopt vleermuizen aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden direct te worden stopgezet en moet een ter zake kundige ecooloog worden geraadpleegd. De werkzaamheden mogen pas worden voortgezet wanneer de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. In geen geval mogen deze worden gevangen of verplaatst.
15. Voordat de huidige verblijfplaatsen ontoegankelijk gemaakt worden, wordt de maatwerkconstructie op de berging verbonden met een spouw. Bijvoorbeeld door een koof van kalkzandsteen te realiseren ter grootte van de kast (2x2xhoogte van het berghok).
16. De binnenwanden van de maatwerkconstructies in de torens van de nieuwbouw worden ruw gemaakt.

1.4 Na afloop van de werkzaamheden

17. Na afronding van de werkzaamheden moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'Einde werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol zoals omschreven in deze voorschriften bijvoegen.
18. De maatwerkconstructie voor laatvlieger op het dak van de berging van de oude gymzaal wordt niet verwijderd.
19. De tijdelijke gevel- en paalkasten voor gewone dwergvleermuis mogen worden verwijderd wanneer de permanente verblijfplaatsen binnen het plangebied zijn gerealiseerd en hierna een gewenningsperiode van minimaal drie maanden in de periode april-oktober is verstreken. De tijdelijke gevel- en paalkasten mogen niet worden verwijderd op het moment dat deze in gebruik zijn door vleermuizen.

1.5 Monitoring

20. Om te bepalen of de maatwerkvoorzieningen effectief zijn, moeten deze worden gemonitord volgens het monitoringsplan in bijlage 2 van deze beschikking.
21. Het monitoringsonderzoek moet minimaal worden gericht op de volgende onderzoeksvragen:
 - of de laatvlieger gebruik maakt van de maatwerkconstructie op het dak van de berging;
 - of de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis gebruik maken van de alternatieve verblijfplaatsen in de nieuwbouw van de school;
 - wat het verloop van temperatuur in de maatwerkvoorzieningen is.
22. Het monitoringsonderzoek dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde, vijfde, zevende en negende jaar nadat de permanente alternatieve verblijfplaats gerealiseerd is. Volgens de aangeleverde planning van het project betekent dit dat de monitoringsonderzoeken plaatsvinden in 2026, 2028, 2030, 2032 en 2034.

23. De temperatuur in de drie maatwerkvoorzieningen wordt minimaal één jaar gemonitord met behulp van dataloggers.
24. Bij de plaatsing en het verwijderen van de dataloggers wordt gebruik gemaakt van een camera om verstoring van vleermuizen te voorkomen. In de monitoringsrapportage dient duidelijk vermeld te worden waar de dataloggers geplaatst zijn.
25. De monitoringsresultaten worden, voor zover dit waarnemingen van beschermde soorten betreft, geregistreerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Dit gebeurt voordat de monitoringsrapportage aan de RUD Utrecht wordt verstuurd.
26. De monitoringsrapportage moet minimaal de volgende onderdelen bevatten:
 - Onderzoeksgegevens (data, tijdstippen, weersomstandigheden en onderzoeksmethode);
 - Beschrijving van de onderzochte voorzieningen, zoals data van realiseren, locaties van de maatregelen op kaart of luchtfoto, beschrijving en foto's van locatie en directe omgeving, technische beschrijving van de maatwerkvoorzieningen (bouwtekeningen);
 - Onderzoeksresultaten (vastgestelde soort(en), functie van de verblijfplaats(en), het temperatuurverloop van de voorzieningen over het volledige jaar, en de minimum en maximum temperatuur van de voorzieningen);
 - Bij het weghalen van de dataloggers wordt beschreven of er sporen van vleermuizen in de voorziening aanwezig zijn en of deze sporen van enkele individuen of van een kolonie zijn.
 - Conclusie waaruit blijkt in hoeverre de maatregelen functioneren voor dezelfde soorten als in de oorspronkelijke situatie (voordat de werkzaamheden werden uitgevoerd);
 - Bewijs van registratie van waarnemingen van beschermde soorten in de NDFF.
27. De monitoringsrapportage moet uiterlijk op 31 december van elk jaar waarin de monitoring is uitgevoerd worden verstuurd aan de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing en de locatie.
28. De monitoringsresultaten kunnen gevolgen hebben voor de verplichtingen die zijn verbonden aan de ontheffing:
 - Als voor het einde van de monitoringsperiode blijkt dat door de maatregelen de gewenste effecten behaald zijn, kan het bevoegd gezag besluiten dat eerder gestopt mag worden met de monitoring;
 - Als blijkt dat de maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan het bevoegd gezag extra maatregelen opleggen.

Bijlage 2: Voorgeschreven maatregelen

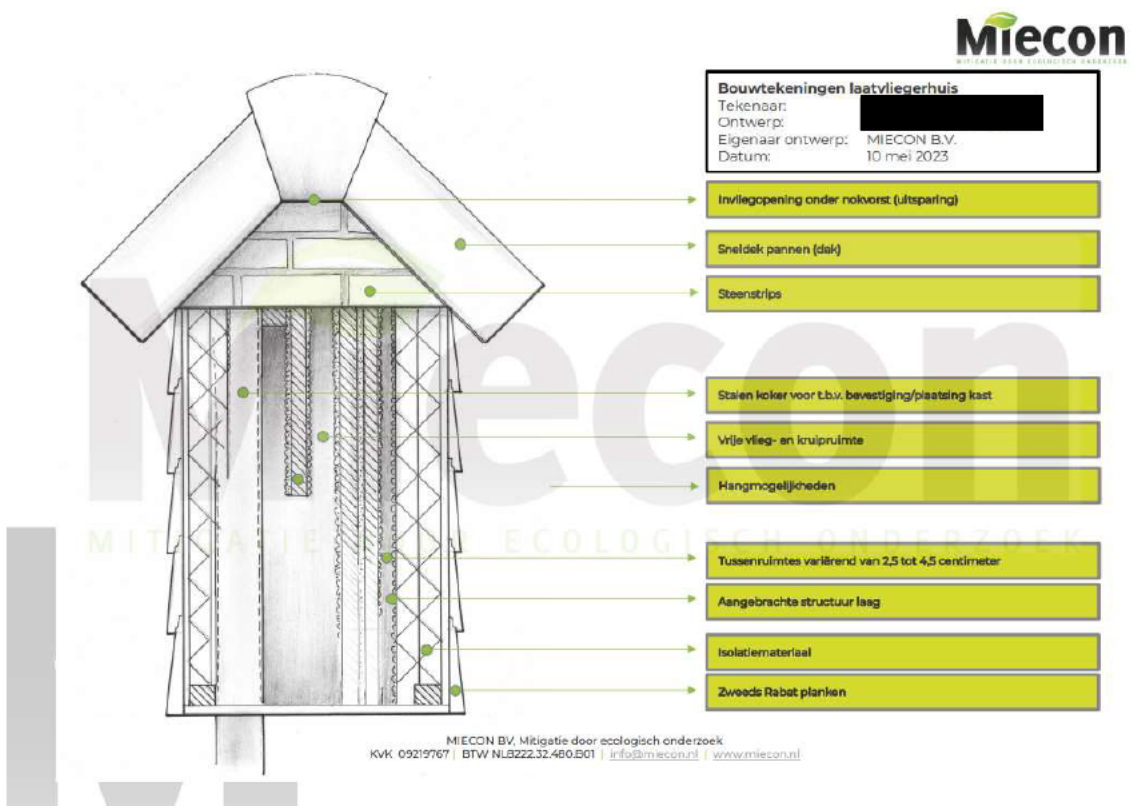
Bron: "Activiteitenplan Wet natuurbescherming - bijlage bij ontheffingsaanvraag; 11 mei 2022; BùgelHajema adviseurs".

Maatwerkconstructie laatvlieger op de berging

Voor de mitigatie van de twee zomer-/paar-/solitaire winterverblijfplaatsen van laatvlieger is een maatwerkconstructie gerealiseerd. De kast is met een constructieve ondersteuning op de noordwesthoek van de toestellenberging van de sportzaal geplaatst. Deze berging blijft bij de sloop en nieuwbouw van de school en sportzaal behouden en blijft hierna in gebruik als bergruimte. De tijdelijke kast kan hierdoor zowel tijdens als na de bouwwerkzaamheden gebruikt blijven worden door vleermuizen.

De struiken nabij de kast zijn verwijderd en hier zijn graszoden aangebracht. Dit gazon zal regelmatig gemaaid worden om zo de vrije uitvliegruimte van de vleermuizen in de kast te garanderen.

De maatwerkkast is ontworpen als een grote opbouwkast in de vorm van een geïsoleerde muur met spouwmuur. De kast is in totaal één meter hoog en vier meter lang. De kast loopt in een hoek, waarvan iedere zijde twee meter lang is. De buitenzijde van de kast is afgewerkt met hout en een schuin dak met dakpannen. Aan de aanvliegzijdes zijn steenstrips met open stootvoegen hoog op de kast geplaatst die toegang bieden tot de spouw in de kast. Deze spouw is ook toegankelijk via de twee nokken aan de aanvliegzijdes. De spouw aan de binnenzijde is circa 6 cm diep en bevat spleetvormige lamellen van diverse breedtes, waaronder 2, 4 en 6 cm. De binnenzijde van de kast is afgewerkt met tegelijm voor extra grip en bevat aan weerszijden 10 cm isolatiemateriaal om temperatuurschommelingen te verminderen.

Foto's 7 en 8. Links de tijdelijke laatvliegerkast gezien vanaf de aanvliegszijde. Rechts de laatvliegerkast gezien vanaf de achterzijde.

Tijdelijke voorzieningen gewone dwergvleermuis

Op 7 juli 2022 zijn tijdelijke vleermuiskasten (model Vivara Pro type VK WS 02) in de omgeving van het plangebied opgehangen. Hiervan zijn drie zwarte kasten op het noorden of noordwesten geplaatst en één witte kast op het zuidwesten. Binnen een straal van 200 m van het plangebied konden niet alle kasten aan de bebouwing worden opgehangen. Daarom is één kast op circa 270 m van het plangebied opgehangen.

Daarnaast zijn er op 4 april twee paalkasten in het park ten zuiden van de plangebied geplaatst.

Adres	Type kast(en)	Aantal	Kleur	Windrichting	Datum opgehangen/vervangen
Plevierweide 2	VK WS 02	één	zwart	noord	7 juli 2022
Meerkoetweide 37	VK WS 02	één	wit	zuidwest	7 juli 2022 (vervangen door wit model op 8 maart 2023)
Meerkoetweide 12	VK WS 02	één	zwart	noordwest	7 juli 2022
Snoeksloot 188	VK WS 02	één	zwart	noordwest	7 juli 2022
Park ten zuiden van plangebied	VK SK 05	twee	grijs	n.v.t.	4 april 2023

Tabel 1. Overzicht van de adressen waar tijdelijke voorzieningen voor gewone dwergvleermuis zijn opgehangen.

Ongeschikt maken bestaande verblijfplaatsen

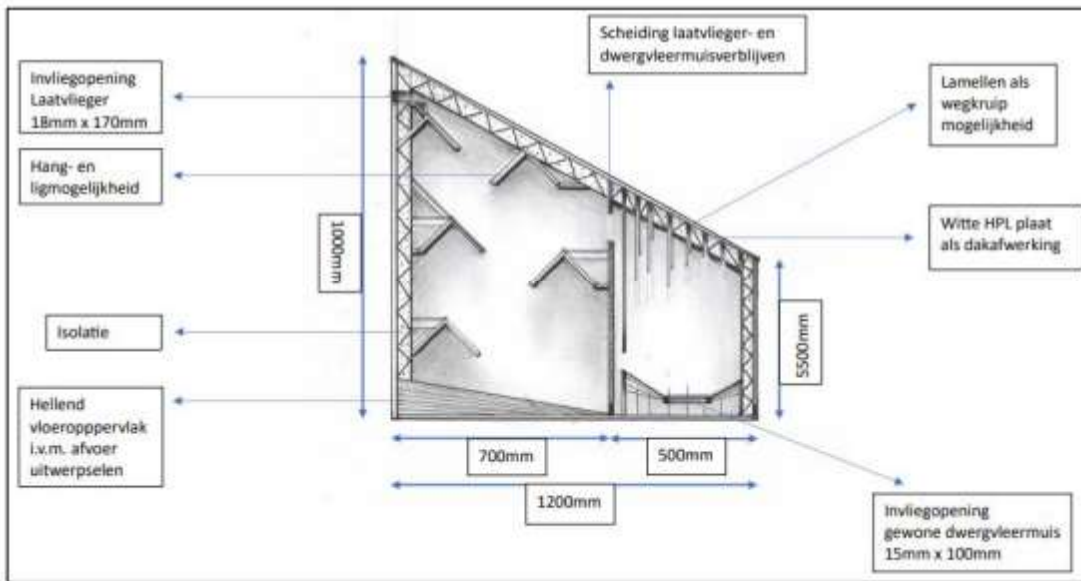
Het ongeschikt maken van de bebouwing zal in de minst kwetsbare periode plaatsvinden, namelijk in de paarperiode (BIJ12, 2017b). De bebouwing zal eind augustus/september 2023 ongeschikt worden gemaakt en enkele dagen later worden gesloopt. Het ongeschikt maken gebeurt door het plaatsen van exclusion flaps op strategisch gekozen locaties op en rondom de invliegopeningen, waardoor laatvlieger en gewone dwergvleermuis wel kunnen uitvliegen maar niet in staat zijn om opnieuw in te vliegen. Alle overige kieren en spleten rond de exclusion flaps en in het gebouw worden zorgvuldig gedicht, zodat er geen nieuwe invliegopeningen ontstaan.

Controle

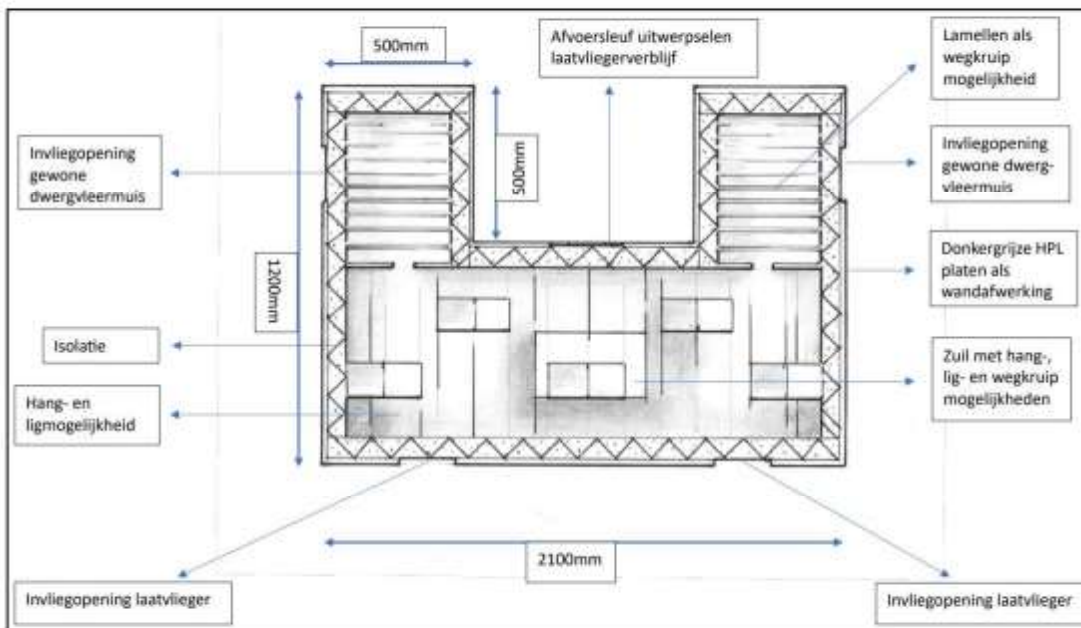
Een aantal dagen nadat de bebouwing ongeschikt is gemaakt vindt tijdens een avondbezoek een controle plaats, om na te gaan of zich nog vleermuizen in de bebouwing bevinden. Als geen uitvliegende vleermuizen meer worden waargenomen, kan de bebouwing worden gesloopt. Indien toch nog vleermuizen worden waargenomen, wordt bepaald welke aanvullende maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat deze vleermuizen het gebouw verlaten. In dat geval moet er na het uitvoeren van de aanvullende maatregelen opnieuw een avondbezoek uitgevoerd worden om te bepalen of de vleermuizen alsnog het gebouw hebben verlaten.

Permanente verblijfplaatsen laatvlieger en gewone dwergvleermuis in de nieuwbouw

In de toppen van de twee vierkante torens van het nieuwe kindcentrum worden maatwerkvoorzieningen voor laatvlieger en gewone dwergvleermuis gerealiseerd. Deze voorzieningen hebben een U-vorm en bevatten geschikte ruimte voor zowel laatvlieger als gewone dwergvleermuis. De kasten zijn in totaal 4,5 meter lang, 0,5 – 0,7 m diep en 0,55 – 1 m hoog. Doordat de kasten gespiegeld van elkaar worden geplaatst, zijn op alle windrichtingen verblijfsruimtes en aanvliegroutes aanwezig. Per kast zijn op drie verschillende windrichtingen mogelijkheden voor verblijfplaatsen aanwezig. Binnen de kasten kunnen de vleermuizen zich daarnaast vrij verplaatsen om het optimale microklimaat uit te kiezen. Ook worden de kasten geïsoleerd om temperatuurschommelingen te voorkomen. In de kasten worden naast verticale lamellen ook schuine lamellen aangebracht voor laatvlieger om verschillende hang- en ligmogelijkheden aan te bieden. De kasten beschikken ieder over vier invliegopeningen, waarvan twee aan de bovenzijde van de kast zijn geplaatst voor laatvlieger en twee aan de onderzijde voor gewone dwergvleermuis. Hierbij is rekening gehouden met de vrije uitvliegroute en zullen deze vrij gehouden worden van kunstverlichting en zal vegetatie onder de torens laag gehouden worden.

Figuur 7. Weergave van een dwarsdoorsnede van de permanente voorzieningen voor laatvlieger en gewone dwergvleermuis.

Figuur 8. Weergave van een dwarsdoorsnede van de bovenzijde van de permanente voorzieningen voor laatvlieger en gewone dwergvleermuis.

Monitoring alternatieve verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Met behulp van een endoscopische camera en sporenonderzoek zal worden beoordeeld of de kasten door vleermuizen worden gebruikt en om welke soorten het gaat.

Hierbij worden het aantal bezoeken, de datumgrenzen en tussenperiodes afgestemd op het op dat moment geldende Vleermuisprotocol. Door de bezoeken volgens het vleermuisprotocol te plannen kan ook worden bepaald welke verblijfsfunctie(s) de kasten vervullen. De vervangende kasten zijn ter compensatie van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger ontworpen en daarom worden de protocollen voor deze twee soorten aangehouden. Op basis van het huidig geldende protocol (Vleermuisprotocol 2021) houdt dit in dat de periode 15 mei – 15 juli drie bezoeken worden uitgevoerd met een tussenperiode van minstens 20 dagen en in de periode 15 augustus – 1 oktober twee bezoeken met eveneens een minimale tussenperiode van 20 dagen.

Deze bezoeken zullen overdag plaatsvinden, zodat vleermuizen in de kasten kunnen worden waargenomen. Bij de bezoeken wordt op basis van zichtwaarnemingen met een endoscopische camera en eventueel aanvullend DNA-onderzoek bepaald óf en door welke soorten vleermuizen de kasten worden gebruikt.

De kasten zullen in totaal vijf keer per jaar onderzocht worden in de oneven jaren na realisatie van de kasten. Dit houdt in dat de kasten in jaar 1, 3, 5, 7 en 9 na oplevering zullen worden onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen.

Bijlage 3: Locatie plangebied

Figuur 1. Plangebied (rood omlijnd) en de te slopen bebouwing (cyaan). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Bron: "Activiteitenplan Wet natuurbescherming - bijlage bij ontheffingsaanvraag; 11 mei 2022; BùgelHajema adviseurs"

Bijlage 4: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 3. Locatie van het plangebied (rood), de te slopen bebouwing (cyaan) en de zomer-, paar- en/of solitaire winterverblijfplaatsen van laatvlieger (gele ruiten) en de drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (roze driehoek).

Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Bron: "Activiteitenplan Wet natuurbescherming - bijlage bij ontheffingsaanvraag; 11 mei 2022; BügelHajema adviseurs"